

PRZEWODNICZĄCY J.-C. JUNCKER ORĘDZIE O STANIE UNII 2017

Wnioski dotyczące przyszłości Europy, które mogą
zostać wdrożone na podstawie Traktatu z Lizbony

W orędziu o stanie Unii w 2017 r., wygłoszonym w dniu 13 września 2017 r., przewodniczący Juncker przedstawił swoją wizję przyszłości Europy do 2025 r. Poniższe zestawienie informacji wyjaśnia, w jaki sposób propozycje przewodniczącego Junckera mogą zostać zrealizowane dzięki pełnemu wykorzystaniu możliwości przewidzianych w Traktacie z Lizbony. Wraz z orędziem o stanie Unii przewodniczący Juncker wystosował szczegółowy list intencyjny przedstawiający konkretne wnioski ustawodawcze i nieustawodawcze umożliwiające wdrożenie inicjatyw zapowiedzianych w orędziu. Komisja przedłoży te wnioski w 2017/2018 r., z perspektywą czasową do 2025 r., mając na względzie wybory do Parlamentu Europejskiego w maju/czerwcu 2019 r. jako ważne spotkanie z demokracją dla Unii Europejskiej.

Orędzie o stanie Unii wygłoszone przez przewodniczącego Junckera w dniu 13 września 2017 r.

Wyjaśnienia

GŁOSOWANIE WIĘKSZOŚCIĄ KWALIFIKOWANĄ W OBSZARZE JEDNOLITEGO RYNKU

Jeżeli chodzi o ważne kwestie dotyczące jednolitego rynku, pragnę, aby decyzje w Radzie były częściej i łatwiej podejmowane większością kwalifikowaną głosów – z równym zaangażowaniem Parlamentu Europejskiego.

Inicjatywy w perspektywie do 2025 r., przedstawione w liście intencyjnym przewodniczącego Junckera z dnia 13 września 2017 r.

Komunikat w sprawie możliwości zwiększenia stosowania głosowania większością kwalifikowaną oraz zwykłej procedury ustawodawczej w sprawach dotyczących rynku wewnętrznego, na podstawie art. 48 ust. 7 TUE.

ENERGIA

Art. 192 ust. 2 TFUE przewiduje możliwość zastosowania zwykłej procedury ustawodawczej w przypadku przepisów przede wszystkim o charakterze fiskalnym, w tym środków znacząco wpływających na dokonanie przez państwo członkowskie wyboru między różnymi źródłami energii i na ogólną strukturę jego zaopatrzenia w energię. Decyzję w tej sprawie musiałyby przyjąć Rada, stanowiąc jednomyślnie, na podstawie wniosku Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego.

POLITYKA SPOŁECZNA

W określonych obszarach polityki społecznej obecnie wymagana jest jednomyślność. Są to takie kwestie jak ochrona pracowników w przypadku zerwania umowy, obrona zbiorowa interesów pracowników i pracodawców, a także warunki zatrudnienia legalnych migrantów z państw trzecich. **Art. 153 ust. 2 TFUE** umożliwia objęcie tych trzech obszarów zwykłą procedurą ustawodawczą, jeżeli zgodzi się na to Rada, stanowiąc jednomyślnie, na podstawie wniosku Komisji Europejskiej i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego.

OPODATKOWANIE

Art. 48 ust. 7 TUE – zawierający ogólną klauzulę pomostową Traktatów – umożliwia przejście od jednomyślności do głosowania większością kwalifikowaną lub od specjalnej procedury ustawodawczej do zwykłej procedury ustawodawczej. Nie jest do tego wymagana ratyfikacja przez wszystkie państwa członkowskie, ale działania to może zostać powstrzymane w wyniku weta jednego parlamentu narodowego. Nie wszystkie kwestie podatkowe muszą od razu przejść pod głosowanie większością kwalifikowaną, zmiana ta może stopniowo objąć poszczególne kwestie, według dziedziny lub rodzaju stawek.

Do zastosowania **art. 48 ust. 7 TUE** konieczne jest spełnienie następujących warunków:

- Rada Europejska powiadamia parlamenty narodowe o zamiarze zastosowania klauzuli pomostowej;
- parlamenty narodowe mają sześć miesięcy na wyrażenie sprzeciwu; przy czym jeżeli chociaż jeden parlament narodowy wyrazi sprzeciw, Rada nie może przyjąć inicjatywy;

Orędzie o stanie Unii wygłoszone przez przewodniczącego Junckera w dniu 13 września 2017 r.

Wyjaśnienia

- Parlament Europejski musi wyrazić zgodę większością głosów swoich posłów;
- Rada Europejska podejmuje decyzję jednomyślnie.

GŁOSOWANIE WIĘKSZOŚCIĄ KWALIFIKOWANĄ W OBSZARZE POLITYKI ZAGRANICZNEJ

Pragnę, aby państwa członkowskie rozważyły, jakie decyzje w obszarze polityki zagranicznej mogłyby być podejmowane w drodze głosowania większością kwalifikowaną, nie zaś jednomyślnie.

Inicjatywy w perspektywie do 2025 r., przedstawione w liście intencyjnym przewodniczącego Junckera z dnia 13 września 2017 r.

Komunikat w sprawie możliwości zwiększenia stosowania głosowania większością kwalifikowaną w obszarze wspólnej polityki zagranicznej, na podstawie art. 31 ust. 3 TUE.

Art. 31 ust. 3 TUE przewiduje możliwość przejścia do głosowania większością kwalifikowaną w kwestiach dotyczących wspólnej polityki zagranicznej. Taka zmiana musiałaby zostać jednomyślnie przyjęta przez Radę Europejską i nie dotyczyłaby decyzji mających wpływ na kwestie wojskowe lub obronne.

POWIERZENIE PROKURATOROWI EUROPEJSKIEMU ZADANIA WALKI Z TERRORYZMEM

Uważam też za uzasadnione rozszerzenie zadań nowego prokuratora europejskiego o ściganie transgranicznych przestępstw terrorystycznych.

Inicjatywy w perspektywie do 2025 r., przedstawione w liście intencyjnym przewodniczącego Junckera z dnia 13 września 2017 r.

Komunikat w sprawie możliwego rozszerzenia zadań nowej Prokuratury Europejskiej i włączenie do nich walki z terroryzmem, na podstawie art. 86 ust. 4 TFUE.

Art. 86 ust. 4 TFUE przewiduje możliwość rozszerzenia kompetencji prokuratora europejskiego, które początkowo ograniczały się do zwalczania nadużyć finansowych na szkodę budżetu UE, tak aby objęły ściganie transgranicznych przestępstw terrorystycznych. Wymaga to jednomyślnej decyzji Rady Europejskiej po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego i po zasięgnięciu opinii Komisji Europejskiej.

Orędzie o stanie Unii wygłoszone przez przewodniczącego Junckera w dniu 13 września 2017 r.

Wyjaśnienia

€ WZMOCNIENIE UNII GOSPODARCZEJ I WALUTOWEJ

Uważam, że EMS powinien stopniowo przekształcić się w Europejski Fundusz Walutowy, który musi jednak być mocno osadzony w prawie i kompetencjach Unii Europejskiej.

Inicjatywy w perspektywie do 2025 r., przedstawione w liście intencyjnym przewodniczącego Junckera z dnia 13 września 2017 r.

- Przekształcenie Europejskiego Mechanizmu Stabilności w Europejski Fundusz Walutowy
- Utworzenie w budżecie UE specjalnej linii budżetowej dla strefy euro, spełniającej cztery funkcje: 1) pomoc w zakresie reform strukturalnych, 2) funkcja stabilizacyjna, 3) mechanizm ochronny dla unii bankowej, 4) instrument konwergencji pozwalający udzielić pomocy przedakcesyjnej państwom członkowskim spoza strefy euro.
- Włączenie postanowień normatywnych Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej do prawa unijnego

EUROPEJSKI FUNDUSZ WALUTOWY

W dniu 6 grudnia Komisja przedstawi wniosek w sprawie przekształcenia Europejskiego Mechanizmu Stabilności w Europejski Fundusz Walutowy, osadzony w ramach prawa Unii, na podstawie **art. 352 TFUE**.

LINIA BUDŻETOWA DLA STREFY EURO W BUDŻECIE UE

Komisja zaproponuje utworzenie takiej linii budżetowej dla strefy euro w kontekście zwykłej procedury budżetowej w ramach Traktatów, w drodze budżetu korygującego.

STABILNOŚĆ, KOORDYNACJA I ZARZĄDZANIE

Art. 16 Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej, który wszedł w życie w styczniu 2013 r. po ratyfikacji przez państwa członkowskie będące sygnatariuszami (wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem Zjednoczonego Królestwa, Republiki Czeskiej i Chorwacji podpisały ten Traktat), stanowi, że treść postanowień tego Traktatu musi zostać włączona do ram prawnych Unii Europejskiej do 2018 r.

Zgodnie z tym, co zapowiedział przewodniczący Juncker w liście intencyjnym, Komisja przedłoży wniosek w tej sprawie na podstawie **art. 126 ust. 14 TFUE**, uwzględniając mechanizm elastyczności wbudowany przez Komisję Europejską do paktu stabilności i wzrostu od stycznia 2015 r.

WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE

Ważnym elementem będą plany budżetowe, które Komisja przedstawi w maju 2018 r. Ponownie staniemy przed wyborem: czy realizować ambicje Unii Europejskiej w ścisłych ramach istniejącego budżetu czy też zwiększyć zdolność budżetową Unii Europejskiej, tak aby lepiej odpowiadała jej ambicjom. Ja opowiadam się za drugą opcją.

W maju 2018 r. Komisja złoży wniosek w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r., na podstawie **art. 312 ust. 2 TFUE**.

Orędzie o stanie Unii ogłoszone przez przewodniczącego Junckera w dniu 13 września 2017 r.

Wyjaśnienia

PRZEJŚCIE DO W PEŁNI FUNKCJONUJĄCEJ UNII OBRONY

Chcę też, abyśmy podjęli więcej działań w kwestii obronności. Gotowy jest Europejski Fundusz Obronny. Podobnie jak stała współpraca strukturalna w obszarze obronności. Do 2025 r. musimy utworzyć w pełni funkcjonującą Europejską Unię Obrony.

STAŁA WSPÓŁPRACA STRUKTURALNA

Art. 42 ust. 6 TUE przewiduje dla grupy podobnie myślących państw członkowskich, posiadających wymagane zdolności operacyjne, możliwość wprowadzenia europejskiej obronności na wyższy poziom zaawansowania przez odejście od obecnej mozaiki dwustronnych i wielostronnych stosunków w zakresie współpracy wojskowej do bardziej skutecznych form integracji w dziedzinie obrony.

UNIA WSPÓLNEJ OBRONY

Art. 42 ust. 2 TUE przewiduje stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej Unii. Proces ten doprowadzi do stworzenia unii wspólnej obrony, jeżeli Rada Europejska, stanowiąc jednomyślnie, tak zadecyduje. Odbędzie się to przy pełnym poszanowaniu wszelkich i wszystkich zobowiązań państw członkowskich w ramach NATO.

DOKOŃCZENIE BUDOWY STREFY SCHENGEN

Jeżeli chcemy chronić nasze granice zewnętrzne i jeszcze bardziej je wzmocnić, musimy natychmiast otworzyć strefę Schengen – przestrzeń swobodnego przepływu – dla Bułgarii i Rumunii.

Powinniśmy też umożliwić Chorwacji pełnoprawne członkostwo w strefie Schengen po spełnieniu wszystkich kryteriów.

Decyzje w sprawie rozszerzenia strefy Schengen muszą być podejmowane na podstawie **Protokołu nr 19 załączonego do Traktatów i na podstawie dorobku Schengen** jednomyślnie przez wszystkie państwa członkowskie w Radzie i po wydaniu przez Komisję Europejską pozytywnej oceny dotyczącej spełnienia kryteriów przystąpienia. Komisja wydała pozytywną opinię w sprawie Bułgarii i Rumunii w 2009 i 2010 r., wskazując, że oba te państwa spełniają konieczne warunki przystąpienia do strefy Schengen. Komisja popiera zatem pełne członkostwo tych dwóch państw członkowskich w strefie Schengen.

Ocenę postępów Chorwacji w zakresie spełnienia koniecznych warunków przystąpienia do strefy Schengen przeprowadzono w 2016 r. W niektórych obszarach Chorwacja już te warunki spełnia, w innych jednak wymagana jest dalsza poprawa. Do października 2017 r. ma się zakończyć ocena Systemu Informacyjnego Schengen, zaś w listopadzie 2017 r. odbędzie się ponowna wizyta dotycząca granic zewnętrznych. Po spełnieniu wszystkich warunków Komisja wystąpi z wnioskiem do Rady o przystąpienie Chorwacji do strefy Schengen.

Orędzie o stanie Unii wygłoszone przez przewodniczącego Junckera w dniu 13 września 2017 r.

Wyjaśnienia

DOKOŃCZENIE BUDOWY STREFY EURO

Dążymy do tego, by cała Unia Europejska posługiwała się euro jako swoją walutą. Wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem dwóch są zobowiązane i uprawnione do przystąpienia do strefy euro po spełnieniu warunków.

Wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem dwóch (Danii i Zjednoczonego Królestwa) są zobowiązane do przyjęcia euro i przystąpienia do strefy euro. Ponadto 16 państw członkowskich (Belgia, Bułgaria, Niemcy, Grecja, Hiszpania, Włochy, Cypr, Litwa, Luksemburg, Węgry, Malta, Austria, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Słowacja) jednoznacznie oświadczyło w **Deklaracji nr 52 TFUE**, że euro jest walutą Unii Europejskiej.

Bułgaria, Chorwacja, Republika Czeska, Węgry, Polska, Rumunia i Szwecja nie są jeszcze członkami strefy euro, ale na mocy Traktatów są zobowiązane do przystąpienia do tej strefy po spełnieniu kryteriów. Określa się je mianem „państw członkowskich objętych derogacją”. Derogacja ta jest tymczasowa i zostanie usunięta po spełnieniu przez te państwa kryteriów konwergencji przewidzianych w **art. 140 ust. 1 TFUE**.

Komisja Europejska i Europejski Bank Centralny co dwa lata przeprowadzają ocenę, aby stwierdzić, czy państwa te spełniają kryteria. Najbliższa ocena zostanie przeprowadzona w maju 2018 r.

DOKOŃCZENIE BUDOWY UNII BANKOWEJ

Jeżeli chcemy, by banki przestrzegały tych samych przepisów i działały pod jednakowym nadzorem na całym kontynencie, powinniśmy zachęcać wszystkie państwa członkowskie do przystąpienia do unii bankowej.

Unia bankowa obejmuje wszystkie państwa strefy euro, a także te państwa członkowskie UE, które postanowiły do niej przystąpić. Wszystkie państwa, które przyjmą euro w przyszłości, automatycznie staną się członkami unii bankowej.

Państwa członkowskie spoza strefy euro mogą przystąpić do unii bankowej przez nawiązanie ścisłej współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym w jego roli nadzorczej w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Taką ścisłą

współpracę ustanawia się decyzją Europejskiego Banku Centralnego po notyfikacji przez dane państwo członkowskie spoza strefy euro i pod warunkiem spełnienia przez to państwo surowych warunków dotyczących wymiany informacji i wiążącego charakteru środków nadzoru.

W Danii i Szwecji krajowe dyskusje na temat przystąpienia do unii bankowej podjęto latem 2017 r.

Orędzie o stanie Unii wygłoszone przez przewodniczącego Junckera w dniu 13 września 2017 r.

Wyjaśnienia

ROZSZERZENIE UNII EUROPEJSKIEJ

Jeżeli chcemy większej stabilności w naszym sąsiedztwie, musimy również utrzymać wiarygodną perspektywę rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich.

Inicjatywy w perspektywie do 2025 r., przedstawione w liście intencyjnym przewodniczącego Junckera z dnia 13 września 2017 r.

Strategia na rzecz pomyślnego przystąpienia do UE Serbii i Czarnogóry, głównych państw kandydujących z Bałkanów Zachodnich (luty 2018 r.).

Na mocy **art. 49 TUE** każde państwo europejskie, które szanuje i wspiera wartości UE, może się ubiegać o członkostwo w Unii Europejskiej. Po zakończeniu negocjacji dotyczących wszystkich rozdziałów, w traktacie o przystąpieniu pomiędzy państwami członkowskimi UE a państwem kandydującym określa się warunki członkostwa, w tym również ewentualne klauzule ochronne i ustalenia przejściowe.

Do podpisania traktatu o przystąpieniu wymagana jest zgoda Parlamentu oraz jednomyślna decyzja Rady. Traktat akcesyjny jest następnie przekazywany do ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie zgodnie z ich wymogami konstytucyjnymi (np. ratyfikacja przez parlament lub w drodze referendum).

Komisja uznaje Czarnogórę i Serbię za główne państwa kandydujące, ponieważ obecnie są one jedynymi kandydatami z Bałkanów Zachodnich uczestniczącymi w negocjacjach akcesyjnych. UE będzie kontynuować i umacniać swoje relacje ze wszystkimi partnerami w regionie Bałkanów Zachodnich, aby wspierać ich na drodze do członkostwa.

UTRZYMANIE SYSTEMU GŁÓWNYCH KANDYDATÓW

Jeżeli chcemy wzmocnić europejską demokrację, nie możemy zrezygnować z tego drobnego demokratycznego postępu, jakim jest system głównych kandydatów – „Spitzenkandidaten”. Chciałbym, aby to doświadczenie zostało powtórzone.

Art. 17 ust. 7 TUE stanowi, że przy przedstawianiu kandydata na przewodniczącego Komisji Europejskiej Rada Europejska musi uwzględnić wynik wyborów do Parlamentu Europejskiego. Rada podejmuje decyzję w tej sprawie, stanowiąc większością kwalifikowaną, a następnie kandydat jest wybierany przez Parlament Europejski większością głosów posłów wchodzących w jego skład.

Takie podejście zastosowano po wyborach europejskich w 2014 r., kiedy to przewodniczący Juncker – jako główny kandydat grupy politycznej, która uzyskała najwięcej głosów – został zaproponowany przez Radę Europejską i wybrany przez Parlament Europejski na funkcję przewodniczącego Komisji Europejskiej.

MIĘDZYNARODOWE LISTY WYBORCZE

Podoba mi się też pomysł list międzynarodowych w wyborach europejskich, choć zdaję sobie sprawę, że jest to koncepcja, z którą nie wszyscy z Państwa się zgadzają.

Dokładny skład Parlamentu Europejskiego jest przyjmowany w drodze jednomyślnej decyzji Rady Europejskiej, na podstawie **art. 14 ust. 2 TUE**. Ostatnia decyzja w sprawie podziału miejsc została przyjęta w czerwcu 2013 r. w perspektywie przystąpienia Chorwacji do UE jako 28. państwa członkowskiego.

Orędzie o stanie Unii wygłoszone przez przewodniczącego Junckera w dniu 13 września 2017 r.

Wyjaśnienia

Międzynarodowe listy wyborcze wymagałyby ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie. W **art. 223 ust. 1 TFUE** określono procedurę ustanawiania międzynarodowych list lub wszelkich innych zmian w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Rada, stanowiąc jednogłośnie po uzyskaniu zgody większości posłów do Parlamentu Europejskiego, może określić nowe przepisy regulujące wybór jego członków. Przepisy te wchodzi w życie dopiero po ratyfikacji zmian przez wszystkie państwa członkowskie zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

To jedyna z propozycji zawartych w orędziu przewodniczącego Junckera, która choć nie wymagałaby zmiany Traktatu, wymagałaby jednak ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie. Z tego względu przewodniczący wyraził jedynie poparcie dla tej idei.

WIĘKSZA EFEKTYWNOŚĆ U STERU UE

Apeluję o efektywność. Rolę ministra gospodarki i finansów powinien objąć komisarz odpowiedzialny za sprawy gospodarcze i finansowe – najlepiej sprawujący też funkcję wiceprzewodniczącego Komisji. Powinien też przewodniczyć Eurogrupie.

Europa funkcjonowałaby lepiej, gdybyśmy połączyli stanowiska Przewodniczącego Rady Europejskiej i Przewodniczącego Komisji Europejskiej.

Inicjatywy w perspektywie do 2025 r., przedstawione w liście intencyjnym przewodniczącego Junckera z dnia 13 września 2017 r.

Komunikat w sprawie wariantów poprawy efektywności u steru Unii Europejskiej.

Komunikat w sprawie możliwości stworzenia stałej funkcji Europejskiego Ministra Gospodarki i Finansów (art. 2 Protokołu nr 14) i skutków instytucjonalnych wprowadzenia takiego stanowiska.

POŁĄCZENIE FUNKCJI WICEPRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI I PRZEWODNICZĄCEGO EUROGRUPY

Art. 2 Protokołu nr 14 załączonego do Traktatu z Lizbony stanowi, że przewodniczący Eurogrupy jest wybierany większością głosów ministrów reprezentujących państwa członkowskie strefy euro. Osoba ta nie musi być ministrem finansów państwa członkowskiego.

POŁĄCZENIE FUNKCJI PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI I PRZEWODNICZĄCEGO RADY EUROPEJSKIEJ

Na podstawie **art. 17 ust. 7 TUE** obecnie Parlament Europejski wybiera przewodniczącego Komisji większością głosów swoich członków na podstawie propozycji Rady Europejskiej, która stanowi większością kwalifikowaną i uwzględnia wyniki wyborów europejskich. Na podstawie **art. 15 ust. 5 TUE** przewodniczący Rady Europejskiej jest wybierany większością kwalifikowaną głosów w Radzie Europejskiej na odnawialną kadencję wynoszącą 30 miesięcy. **Art. 15 ust. 6 TUE** stanowi, że przewodniczący Rady Europejskiej nie może sprawować **krajowej** funkcji publicznej, co oznacza, że osoba ta może pełnić inną funkcję publiczną na szczeblu **europejskim**.